

स्थानीय राजपत्र

बुंगल नगरपालिकाद्वारा प्रकाशित

खण्ड १० संख्या १२ मिति २०८३ श्रावण १ गते

भाग १

बुंगल नगरपालिकाको सूचना

सुदूरपश्चिम प्रदेशको स्थानीय तहको कानून निर्माण प्रक्रिया ऐन, २०७५ को दफा २४ को उपदफा (५) बमोजिम बमोजिम सर्वसाधारण जनताको जानकारीका लागि यो ऐन प्रकाशन गरिएको छ;

संवत् २०८३ को ऐन नं १२

बन ऐन, २०८३

प्रस्तावना: नगरपालिकामा सामुदायिक, ग्रामीण, धार्मिक, निजी, कबुलियती र साझेदारी वनको संरक्षण, प्रवर्द्धन, उपयोग, अनुगमन र नियमन तथा वन उपभोक्ता समूहको व्यवस्थापन गर्दै वन श्रोतबाट अधिकतम् लाभ उठाई लाभको न्यायोचित वितरणको माध्यमबाट स्थानीय समुदायको आर्थिक, सामाजिक, वातावरणीय पूर्वाधार लगायतका स्थानीय विकासको क्षेत्रमा महत्वपूर्ण योगदान स्थानीय वन व्यवस्थापन सम्बन्धी स्थानीय सरकार

सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ को उपदफा (४) खण्ड (ङ) को अधिकार कार्यान्वयन गर्न आवश्यक कानूनी व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

नेपालको संविधान धारा २२६ बमोजिम बंगल नगरपालिकाको नगरसभाले यो ऐन बनाएको छ।

परिच्छेद १

प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:-** (१) यस ऐनको नाम “वन ऐन, २०८३” रहेको छ।

(२) यो ऐन नगरपालिकाको राजपत्रमा प्रकाशित भएको मितिवाट लागू हुनेछ।

२. **परिभाषा:-** विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा:-

(क) “ऐन” भन्नाले यस बंगल नगरपालिकाको “वन ऐन २०८३” सम्झनुपर्दछ।

(ख) “निजी वन” भन्नाले आफ्नो स्वामित्वमा रहेको जग्गामा पारिवारिक तथा निजी स्वामित्वको जग्गामा पारिवारिक तथा निजी तवरले संरक्षण र व्यवस्थापन गर्दै आएको वनलाई सम्झनु पर्छ।

(ग) “तोकिएको” वा “तोकिए बमोजिम” भन्नाले यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियमहरूमा तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्झनु पर्छ।

(घ) “वन” भन्नाले पूर्ण वा आंशिक रूपमा रुखहरूले ढाँकिएको विद्यमान अवस्थामा

रहेको सामुदायिक वन, कबिलियती वन, धार्मिक वन, शहरी वन, ग्रामिण वन, कृषि वन, वृक्षारोपण, सीमसार क्षेत्र , प्रथाजनित रूपमा व्यवस्थापन गरिएको वन र निजी वन समेतलाई सम्झनु पर्छ।

(ङ) “वन पैदावार” भन्नाले वनमा रहेको वा पाइएको वा वनबाट ल्याइएको काठ, दाउरा, गोल, खैरकच, खोटो, काठको तेल, बोक्रा, लाहा, पिपला, पिपली, वा रुख, पात, फल, फूल, मौवा, चिराइतो, च्याउँ र सबै प्रकारका जङ्गली जडीबूटी, वनस्पती तथा तीनका विभिन्न भाग वा अङ्ग, वा चट्टान, माटो, ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा, वा पशुपन्छी, वन्यजन्तु र पशुपन्छी वा वन्यजन्तुको आखेटोपहार सम्झनु पर्छ।

(च) “सामुदायिक वन” भन्नाले समुदायद्वारा व्यवस्थापन गरेको वन लगायत कबुलियती वन, धार्मिक, परम्परागत विधिबाट संरक्षण र व्यवस्थापन गर्दै आएको वन र अन्य समुदायमा आधारित वन समेतलाई सम्झनु पर्छ।

(छ) “सामुदायिक वन उपभोक्ता समुह” भन्नाले सामुदायिक वनको संरक्षण, व्यवस्थापन, भोगचलन र प्रयोगको लागि सम्बन्धित वनक्षेत्रबाट आश्रित एवं लाभान्वित आदिवासी जनजाति, महिला, दलित,

अल्पसंख्यक लगायतका स्थानीय समुदायमा बसोबास गर्ने सम्पूर्ण वर्ग, लिङ्ग, जाति र घरधुरीको अनिवार्य प्रतिनिधित्व हुने गरी गठन हुने उपभोक्ता समुहलाई सम्झनु पर्छ।

(ज) “सामुदायिक वन उपभोक्ता समिति” भन्नाले सामुदायिक वन उपभोक्ता समुहको साधारण सभाले चयन गरेको कार्य समितिलाई जनाउने छ।

(झ) “स्थानीय वन परिषद्” भन्नाले दफा ५ बमोजिम गठन हुने वन अधिकार संरक्षण सम्बन्धि गठन भएको स्थानीय वन परिषद्लाई सम्झनु पर्छ।

(ञ) “स्थानीय समुदाय” भन्नाले वनक्षेत्रसंग सीमाना जोडिएको वनक्षेत्रबाट आश्रित एवं लाभान्वित आदिवासी जनजाति, महिला, दलित, अल्पसंख्यक लगायतका स्थानीय समुदायमा बसोबास गर्ने सम्पूर्ण समुदायलाई सम्झनु पर्छ।

(ट) “वनश्रोत” भन्नाले कुनैपनि व्यवहारिक, व्यावसायिक, सामाजिक, धार्मिक, मनोरञ्जन, शैक्षिक, निर्वाहमुखी, वा सामुदायिक वनमा रहेको वनस्पति, जीव, र अन्य सुक्ष्म जीवहरू लगायत माथि तोकिएको वन क्षेत्रमा रहेको अन्य सम्भावित मानवीय

प्रयोगमा आउने वनश्रोत समेतलाई जनाउने छ।

(ठ) “सम्बन्धित अधिकारी” भन्नाले यस ऐन र प्रचलित कानून बमोजिम कर्तव्य निर्वाह गर्ने अख्तियार प्राप्त अधिकारी सम्झनु पर्दछ।

(ड) “स्थानीय अधिकारी” भन्नाले नगरपालिकाले बन क्षेत्र हेर्न तोकेको कर्मचारी वा त्यस्तो कर्मचारी नतोकेको वा उपलब्ध नभएको अवस्थामा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई सम्झनुपर्छ।

परिच्छेद २

बन सूचिकरण तथा दर्ता सम्बन्धि व्यवस्था

३. **सूचिकृत गर्नुपर्ने:** (१) यस अधि नगरपालिकाको सिमा भित्र भौगोलिक क्षेत्र भई जिल्ला बन कार्यालय वा सम्बन्धित निकायमा दर्ता कायम भएका सामुदायिक वन, कवुलियति वन, धार्मिक वन, र नीजि वनहरुले नगरपालिकामा सुचीकृत हुनु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम सूचिकरण हुन आउदा नगरपालिकाले तोकेको निवेदनको ढाँचामा निवेदन सहित देहायका कागजातहरु संलग्न गर्नु पर्नेछ।

(क) दर्ता (हस्तान्तरण) प्रमाण पत्र

(ख) स्वीकृत विधान

(ग) उपभोक्ता समितिको विवरण

(घ) गत ३ बर्ष देखिको लेखा परिक्षण प्रतिवेदन

(ड) कार्ययोजना

(च) उपभोक्ता समूह दर्ता प्रमाण पत्र

(३) यस दफा बमोजिम नगरपालिकामा सुचिकरणका लागि निवेदन प्राप्त भएको पन्द्र दिन भित्र नगरपालिकाले आवश्यक कागजात प्राप्त भए नभएको जाँचबुझ गरी सम्बन्धित बनलाई नगरपालिकामा सुचिकृत भएको प्रमाण पत्र दिनुपर्नेछ।

४. निजी बन दर्ता गर्नु पर्ने: (१) निजी बन दर्ता गराउन चाहने कुनै व्यक्ति वा संस्थाले निजी बन दर्ताका लागि डिभिजन वन कार्यालय वा सब डिभिजन वन कार्यालयको सिफारिस सहित नगरपालिकामा तोकिएबमोजिम निवेदन दिनु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम कुनै निवेदन परेमा आवश्यक जाँचबुझ गरी स्थानीय अधिकारीले निजी बन वन दर्ता गरी प्रमाणपत्र दिनेछ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम निजी वन दर्ता गरेको जानकारी नगरपालिकाले सम्बन्धित डिभिजन वन कार्यालयलाई पठाउनेछ।

(४) निजी वन दर्ता सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

परिच्छेद ३

संस्थागत व्यवस्था

५. स्थानीय वन परिषद्को गठन: (१) वन अधिकार प्राप्त गर्ने स्थानीय समुदाय, आदिवासी जनजाति, महिला, दलित, अल्पसंख्यक तथा उक्त वनक्षेत्रबाट आश्रित एवं लाभान्वित वनदेखि टाढाका समुदायको हक हित संरक्षण सम्बन्धी विषयमा नीति निर्माण गर्न तथा अधिकारवाला समुदायको हक हितका सम्बन्धमा

नगरपालिकालाई सुझाव दिन देहाय बमोजिम एक स्थानीय वन परिषद रहनेछः

- (क) नगर प्रमुख - अध्यक्ष
- (ख) कार्यपालिकाको वन, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन समिति संयोजक - सदस्य
- (ग) अध्यक्षले मनोनित गरेका नगर सभा सदस्यहरूबाट एक जना दलित एक महिला सहित दुई जना -सदस्य
- (घ) सामुदायिक वन उपभोक्ता महासंघको प्रतिनिधि एक जना- सदस्य
- (ङ) आदिवासी जनजाति महासंघको प्रतिनिधि एक जना -सदस्य
- (च) नीजि वनको प्रतिनिधि एक जना -सदस्य
- (छ) सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिका अध्यक्ष मध्येबाट नगरपालिका अध्यक्षले मनोनित गरेका तीन जना -सदस्य
- (ज) नगरपालिकाको वन हेर्ने शाखा प्रमुख- सदस्य सचिव

(२) उपदफा (१) बमोजिम मनोनीत सदस्यहरूको पदावधि दुई वर्षको हुनेछ र निजहरू एक अवधिको लागि पुनः मनोनीत हुन सक्नेछन्।

६. परिषद्को काम, कर्तव्य र अधिकार: (१) परिषद्को काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः—

- (क) दफा ९ मा उल्लेखित कार्यहरू गर्न नीति, कार्यनीति, कार्यविधि र योजना

निर्माणका लागि नगरपालिकालाई सुझाव दिने।

- (ख) नगरपालिका क्षेत्रका बनहरूका बिचमा आपसी समन्वय कायम गरी बन उपभोक्ता समितिहरूलाई क्रियाशिल बनाउन सहजीकरण गर्ने।
- (ग) बन क्षेत्रको संरक्षण विकासका लागि विभिन्न योजना निर्माण गरी नगरपालिकामा पेश गर्ने।
- (घ) बन सँग सम्बन्धित प्रदेश तथा संघीय कार्यालयसँग समन्वय कायम गर्ने।

७. परिषद्को बैठक सम्बन्धी कार्यविधि: (१) परिषद्को बैठक अध्यक्षले तोकेको मिति, समय र स्थानमा बस्नेछ।

(२) परिषद्को सम्पूर्ण सदस्य संख्याको कम्तीमा पचास प्रतिशतभन्दा बढी सदस्यहरू उपस्थित भएमा परिषद्को बैठकका लागि गणपूरक संख्या पुगेको मानिनेछ।

(३) परिषद्को बैठकको अध्यक्षता अध्यक्षले गर्नेछ र निजको अनुपस्थितिमा सदस्यहरू मध्येबाट जेष्ठ सदस्यले बैठकको अध्यक्षता गर्नेछ।

(४) परिषद्को निर्णय परिषद्को अध्यक्षद्वारा प्रमाणित गरिनेछ।

(५) परिषद्को बैठक सम्बन्धी अन्य कार्यविधि परिषद आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ।

८. नगरपालिका स्तरीय बन संजाल गठन: (१) नगरपालिका क्षेत्रमा क्रियाशिल बन उपभोक्ता समितिहरूले आफ्ना

सदस्यहरुको आर्थिक सामाजिक एवं सांस्कृतिक समृद्धि हासिल गर्नका लागि आवश्यक छलफल परामर्श, योजना र सरोकारवाला संग प्रतिनिधिमुलक प्रतिनिधित्व गर्न नगरपालिका स्तरीय बन संजाल गठन गर्न सक्नेछन।

(२) उपदफा (१) बमोजिम गठित संजालको संचालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यविधि संजाल आफैले तोकेबमोजिम हुनेछ।

परिच्छेद ३

अधिकार तथा दायित्व

९. **नगरपालिकाको नगरपालिकाको काम, कर्तव्य अधिकार:** यस ऐनले सृजना गरेका अन्य दायित्वका अतिरिक्त नगरपालिकाको काम, कर्तव्य अधिकार बमोजिम हुनेछन्;

- (क) वन, जंगल, वन्यजन्तु, सम्बन्धी स्थानीय नीति, कानून, मापदण्ड, योजना, कार्यान्वयन, अनुगमन र नियमन गर्ने,
- (ख) स्थानीयस्तरमा सामुदायिक, ग्रामीण तथा शहरी, धार्मिक, कबुलियती र साझेदारी वनको संरक्षण, प्रवर्द्धन, उपयोग, अनुगमन र नियमन तथा वन उपभोक्ता समूहको व्यवस्थापन गर्ने,
- (ग) स्थानीयस्तरमा नदी किनार, नदी उकास, नहर किनार तथा सडक किनारमा वृक्षारोपण व्यवस्थापन गर्ने,
- (घ) स्थानीयस्तरमा निजी वनको प्रवर्द्धन, अनुगमन र नियमन गर्ने,

- (ङ) स्थानीयस्तरमा सार्वजनिक खाली जग्गा, पाखा वा क्षेत्रमा वृक्षारोपण, सम्भार, उपयोग र व्यवस्थापन गर्ने,
- (च) स्थानीयस्तरमा जडीबुटी तथा अन्य गैरकाष्ठ वन पैदावार सम्बन्धी सर्वेक्षण, उत्पादन, संकलन, प्रवर्द्धन, प्रशोधन र बजार व्यवस्थापनको व्यवस्थापन,
- (छ) वनबीउ बगैँचा स्थापना, व्यवस्थापन र त्यसको प्रवर्द्धन गर्ने,
- (ज) नर्सरी स्थापना, बिरुवा उत्पादन, वितरण, रोपण र प्रवर्द्धन गर्ने,
- (झ) वन्यजन्तु र चराचुरुर्गीको संरक्षण, व्यावसायिक पालन, उपयोग र अनुगमन गर्ने,
- (ञ) मानव तथा वन्यजन्तु बीचको द्वन्द्व व्यवस्थापन सम्बन्धि कार्य गर्ने,
- (ट) स्थानीय प्राणी उद्यान (चिडियाखाना) को स्थापना र सञ्चालन सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- (ठ) स्थानीय वन्यजन्तु पर्यटन र आयआर्जन सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- (ड) स्थानीयस्तरमा आखेटोपहारको व्यवस्थापन गर्ने,
- (ढ) स्थानीयस्तरमा वन, वन्यजन्तु तथा चराचुरुर्गीको अभिलेखाकन र अध्ययन अनुसन्धान गर्ने गराउने,

- (ग) विश्वसम्पदा सूचीमा परेका स्मारक र पुरातात्विक महत्वका वन, सीमसार क्षेत्र, तटवर्ती क्षेत्रका जग्गा सम्बन्धी लगत संकलन गर्ने,
- (त) स्थानीयस्तरमा हरियाली प्रवर्द्धन गर्ने,
- (थ) वन अतिक्रमण नियन्त्रण,
- (द) डढेलो नियन्त्रणमा आवश्यक सहजीकरण, र
- (ध) जलाधार क्षेत्रहरुको संरक्षण।

१०. जाँचबुझ र निरीक्षण गर्न सक्ने: (१) कुनै व्यक्ति, वन उपभोक्ता समुह, संगठित संस्था, सरकार, सरकारी तह, नीजि वा साझेदारी कम्पनी लगायत कसैले पनि यस ऐन र प्रचलित नेपाल कानून विपरित हुनेगरी समुदायको वन अधिकारमा प्रतिकूल प्रभाव पार्ने कार्य गरी रहेको वा यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम विपरीत काम कारवाही भइरहेको छ भन्ने विश्वास हुने मनासिव कारण भएमा नगरपालिकाले आवश्यक जाँचबुझ र निरीक्षण गर्न, गराउन सक्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम जाँचबुझ र निरीक्षणबाट वन अधिकारको हनन् सम्बन्धी दोषी देखिएका व्यक्ति, वन उपभोक्ता समुह, संगठित संस्था, सरकार, सरकारी तह, निजी वा साझेदारी कम्पनी लगायतका व्यक्ति वा संस्थालाई नगरपालिकाले प्रचलित कानून बमोजिम आवश्यक कारवाही गर्न वा कारवाहिका लागि सम्बन्धित निकायमा सिफारिस गर्न सक्नेछ।

११. सामुदायिक वनमा उपभोक्ता समुहको दायित्व: वन उपभोक्ता समितिले यस ऐनको अधिनमा रहि देहायको उत्तरदायित्व बहन गर्नुपर्ने:

- (क) सामुदायिक वनस्रोतको वातावरणीय रूपमा दिगो व्यवस्थापन गर्ने,
- (ख) वन पैदावार बिक्री तथा उपयोग सम्बन्धी आफ्नो वार्षिक कार्ययोजना बनाई नगरपालिकाबाट स्वीकृत गराउने,
- (ग) सामुदायिक वन व्यवस्थापनमा स्थानीय समुदायको पूर्ण (व्यक्तिगत, घरधुरी, सामुहिक, समानुपातिक समावेशी) रूपमा सहभागिता गराउने,
- (घ) सामुदायिक वनस्रोतको पारदर्शी, उत्तरदायी ढंगले व्यवस्थापन गर्ने सुनिश्चित गर्ने,
- (ङ) सामुदायिक वन व्यवस्थापन कार्ययोजना अनुरूप सामुदायिक वन स्रोतको प्रभावकारी रूपमा व्यवस्थापन भए नभएको सन्दर्भमा नगरपालिकामा तोकिए बमोजिम आवधिक प्रतिवेदन पेश गर्ने,
- (च) समुदायबाट व्यवस्थापन गरिएको सामुदायिक वन स्रोतको आय र अन्य लाभबाट सामुदायिक वन उपभोक्ता समुहको साधारण सभा र साधारणसभाले कार्यसमितिलाई तोके बमोजिम समुदायको विकासमा योगदान गरेको छ भन्ने सुनिश्चितता दिने
- (छ) दिगो वन व्यवस्थापन गरी वनपैदावारको उत्पादनमा वृद्धि ल्याउन चरिचरन, आगलागी, चोरी कटानी, अतिक्रमण आदिबाट सामुदायिक वनलाई जोगाई सामुदायिक वन संरक्षण गर्ने,र
- (ज) सामुदायिक वनक्षेत्रको झाडी सफाई र खाली ठाउँमा वृक्षारोपण गर्ने, सम्बृद्धि वृक्षरोपण गर्ने, प्राकृतिक पुनरुत्पादनको व्यवस्थापन गर्ने, उपयुक्त

वन सम्बन्धन प्रणाली (एक्ल्याउने, बाक्लो वन पत्ल्याउने, रोग लागेका तथा सुकेका रुखहरू हटाउने जस्ता कार्य गरी वनको हैसियतमा सुधार्दै लैजाने जस्ता वन संबद्धन गर्ने।

परिच्छेद ४

वनबाट प्राप्त लाभको बाँडफाँड सम्बन्धी व्यवस्था:

१२. **बिक्री गर्न सक्ने:** (१) नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रको सार्वजनिक तथा ऐलानी जग्गामा रहेका काठ दाउरा, जराजुरी, दहत्तर बहत्तर आदिको बिक्री गर्न सक्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम बिक्री बापत प्राप्त रकम नगरपालिका तथा नगरपालिकाको सञ्चित कोषमा जम्मा गर्नु पर्नेछ।

१३. **सामुदायिक वनबाट आय प्राप्त गर्ने:** (१) सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिले वन पैदावार बिक्री तथा उपयोग सम्बन्धी आफ्नो वार्षिक कार्ययोजना बनाई नगरपालिकाबाट स्वीकृत गराउनु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम वन पैदावारको बिक्री बापत प्राप्त हुने रकमको दश प्रतिशत रकम नगरपालिकाको सञ्चित कोषमा जम्मा गर्नु पर्नेछ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको कार्ययोजना बढीमा दश वर्षको हुनेछ।

१४. **निजी वनको व्यवस्थापन:** (१) निजी वनको धनीले निजी वनको विकास, संरक्षण, व्यवस्थापन गर्न तथा वन पैदावारको उपयोग गर्न वा मूल्य निर्धारण गरी बिक्री वितरण गर्न सक्नेछ।

(२) निजी वन धनीले नगरपालिका, डिभिजन वन कार्यालय वा सब डिभिजन वन कार्यालयले आवश्यक प्राविधिक तथा अन्य सहयोग लिन सक्नेछ।

(३) व्यावसायिक प्रयोजनको लागि निजी वन वा निजी आवादीमा रहेका वन पैदावारको सङ्कलन तथा ओसारपसार गर्नु परेमा तोकिएको दस्तुर तिरी नगरपालिकाबाट स्वीकृति लिनु पर्नेछ।

(४) उपदफा (३) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि व्यावसायिक वा घरायसी प्रयोजनको लागि नगरपालिकाबाट अर्को स्थानीय तहमा वन पैदावारको सङ्कलन तथा ओसारपसार गर्नु परेमा सम्बन्धित डिभिजन वन कार्यालयको सिफारिस सहित तोकिएको दस्तुर तिरी नगरपालिकाबाट स्वीकृति लिनु पर्नेछ।

१५. सामुदायिक वनबाट प्राप्त लाभको बाँडफाँड सम्बन्धी व्यवस्था:

(१) उपभोक्ता समूहले कार्ययोजना बमोजिम आर्जन गरेको वार्षिक आयबाट कम्तीमा पच्चीस प्रतिशत रकम वनको विकास, संरक्षण र व्यवस्थापन कार्यमा खर्च गरी बाँकी रहेको रकमको कम्तीमा पचास प्रतिशत रकम नगरपालिकासँग समन्वय गरी गरिबी न्यूनीकरण, महिला सशक्तिकरण तथा उद्यम विकास कार्यमा खर्च गर्नु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम खर्च गरी बाँकी रहेको रकम उपभोक्ता समूहको हितमा प्रयोग गरिनेछ।

परिच्छेद ५

बिबिध

१६. बन उद्यम र पर्यापर्यटन कार्यक्रम संचालन गर्न सक्ने: (१) उपभोक्ता समूहले तोकिए बमोजिमको प्रक्रिया अवलम्बन गरी स्वीकृत कार्ययोजनाले निर्दिष्ट गरेका बन उद्यम तथा पर्यापर्यटन कार्यक्रम संचालन गर्न सक्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कार्यक्रम संचालनका लागि नगरपालिका वा संघ संस्था वा निजी क्षेत्र वा सहकारी सँग साझेदारी गर्न सकिनेछ।

१७. सार्वजनिक जग्गामा बन विकास सम्बन्धी व्यवस्था: (१) नगरपालिकाले यस ऐनको अधीनमा रही आफ्नो स्वामित्वमा रहेको सार्वजनिक जग्गामा बनको विकास, संरक्षण, व्यवस्थापन गर्न र वन पैदावारको उपयोग तथा बिक्री वितरण गर्न सक्नेछ।

(२) नगरपालिकाले उपदफा (१) बमोजिमको कामका लागि डिभिजन वन कार्यालयबाट आवश्यक प्राविधिक सहयोग लिनसक्नेछ।

१८. प्रतिवेदन पेश गर्न पर्ने: उपभोक्ता समूहले प्रत्येक आर्थिक वर्ष समाप्त भएको तीन महिना भित्र तोकिए बमोजिम आर्थिक विवरण तथा बनको स्थिति समेत खुलाई आफ्ना क्रियाकलापहरुको वार्षिक प्रतिवेदन नगरपालिकामा पेश गर्नु पर्नेछ।

१९. नियम बनाउने अधिकार: यस ऐनको कार्यान्वयनको लागि कार्यपालिकाले आवश्यक नियम, मापदण्ड, निर्देशिका बनाई लागू गर्न सक्नेछ।

२०. खारेजी तथा बचाउ: यस नगरपालिकाको स्थानीय बन ऐन, २०८० खारेज गरिएको छ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम स्थानीय वन ऐन, २०८० बमोजिम यस अधि भए गरेका काम यसै ऐन बमोजिम भए गरेको मानिनेछ।

आज्ञाले
अम्मर राज जोशी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत